

Forsl. t. L. om Sparekasser.

Det udvikles dernæst, hvorledes Sparekassernes Modstandsevne yderligere svækkes ved forskellige Særegenheder ved vore Sparekassers Virkemaade. De Midler, som Sparekasserne modtage, skulle for Størstedelen udbetales paa Anfordring, hvilket i Reglen ikke er farligt, naar Indskuddene bestaa af Smaasummer. Men medens det var den oprindelige Tanke med disse Kasser, at de skulde modtage og frugtbargjøre de smaa Beløb, som navnlig de arbejdende og ubemidlede Klasser efterhaanden kunde opspare, have Forholdene udviklet sig saaledes, at ogsaa de mere velstaaende Klasser, især Gaardmandsklassen, i betydelig Udstrækning benytte Sparekasserne, og at som Følge deraf en meget stor Del af Indskuddene ere store Kapitaler (Halvdelen af Interessenternes Tilgodehavende bestaar i Summer over 2,000 Kr., henved Trediedelen i Summer over 4,000 Kr.). Det Betænkkelige for Kasserne ved at modtage saa store Summer med Forpligtelse til at tilbagebetale dem uden eller med et kort Varsel turde være indlysende. Faren herved forøges yderligere ved den Maade, hvorpaa Midlerne anbringes, idet Sparekasserne, medens de i Almindelighed have en meget lille Kassebeholdning og Intet eller Lidet anbragt i realisable Aktiver, anbringe den langt overveiende Del af Indskuddene som Prioriteter i faste Eiendomme.

Men det viser sig derhos, fortsætter Kommissionen, at samtlige de fremhævede Ulemper og Farer ved den bestaaende Ordning i de senere Aar ere saaledes i Tiltagen, at man ikke kan slaa sig til No med, at det hidtil er gaaet godt og derfor kan ventes at ville vedblive paa samme Maade, hvad Erfaringen fra den seneste Tid ogsaa paa flere Maader har godtgjort. I den sidste Menneskealder have Sparekasserne næsten alle været i en overordentlig stærk Fremgang, og under en saadan kan Meget gaa an, som ikke vilde være heldigt under en stillestaaende Periode; men det kan ikke ventes, at Fremgangen i Sparekasseinstitutionen vil vedblive efter samme Forhold som tidligere, da særlige Forhold og forbigaaende Konjunkturer være en Hovedgrund til denne. Det gjælder da for det Offentlige om i Tide at stride ind og paabyde Indførelsen af passende Forsigtighedsregler.

At Staten er berettiget til en saadan Indgriben, har Kommissionen ikke anset for tvivlsomt. Det er saa store Summer, der ere anbragte i Sparekasserne, at disses Bestyrelse nødvendigvis maa være i høj Grad betydningsfuld for Samfundets Ve og Vel. Men hertil kommer, at de i Sparekasserne indestaaende Summer ikke udelukkende tilhøre store Kapitalister, men at det er hele den store Masse af Befolkningen, navnlig ogsaa Arbeidsklassen, der er Sparekasseinteressenter. Sparekassespørgsmaalet er derfor mere

end de fleste andre et egentligt Samfundsspørgsmaal. „Arbejderbefolkningen, som betroer Sparekasserne sine jurte erhvervede Sparepenge, er ikke i Stand til selv at bedømme Sikkerheden, der ydes; den betroer sig med blind Tillid til enhver Institution, der bærer Navnet „Sparekasse“. Naar da dette Navn bliver misbrugt, er det Statens Pligt at træde til som de Umyndiges Værge.“ Selv de, der tidligere havde nærret Haab om, at Staten ikke behøvede at indblandes i denne Sag, indrømme nu Nødvendigheden af, at Statsmagten træder til, idet de seneste Katastrofer her i Landet have vist, at Ondet er alvorligere, end de oprindeligt havde troet.

Vignende Betragtninger ere gjorte gjældende i den omtrent samtidig af Arbejderkommissionen afgivne Betænkning. Ogsaa her fremhæves det, at Interessenterne for Dieblirket mangle enhver Garanti for Kassernes enten sieblikkelige eller vedvarende Solvens, og det udtales som Kommissionens Formening, at det er af Bigtighed, at der oprettes et virksomt Tilsyn med Bestyrelsen af Sparekasserne.

I det Regjeringen ganske har kunnet slutte sig til de saaledes fremstillede Anskuelser om Manglerne ved den nuværende Ordning af Sparekasseforholdene og Nødvendigheden af en Reform af samme, har den ved Udarbejdelsen af foranstaaende Lovforslag væsentlig kunnet benytte det fra Sparekassekommissionen fremkomne Forslag som Grundlag. Navnlig er man ogsaa aldeles enig med Kommissionen deri, at der ikke fra Statens Side bør gjøres dybere Indgrib i Sparekassesevirksohmhedens frie og selvstændige Udvikling, end dette til Opnaaelsen af de tilsigtede Viemed er uomgængelig nødvendigt. Man har endogsaa i denne Henseende paa enkelte Punkter ment at kunne gaa videre end Kommissionen, og forstjellige Bestemmelser, der ere optagne i dennes Forslag, ville derfor findes at være udeladte her, idet den nærmere Ordning af disse Punkter da vil kunne ske igjennem Vedtægten for den enkelte Sparekasse, hvorved det vil blive muligt at tage Hensyn til dennes særlige Forhold og eiendommelige Krav. Paa den anden Side vil der i et enkelt Punkt foresendes en væsentlig Forskjel mellem Kommissionens Udkast og det nu foreliggende Forslag. Medens Kommissionen vistnok i al Almindelighed anerkender, at Hovedopgaven ved en Reform af Sparekassesevæsenet bør være at skaffe Interessenterne den størst mulige Sikkerhed for deres Midler og at sikre Samfundet mod Rystelser, hidrørende fra Administrationen af de Sparekasserne betroede store Midler, synes de Garantier, der i disse Henseender tilbydes Offentligheden ved Kommissionens Forslag, at være alifor svage. Thi den Virksomhed, der ved Kommissionensforslagets §§ 10 og 11 tillæg-